

R. Gavantus (1) censet orationes communes ante alias votivas dicendas esse : et certo illæ orationes, utpote ab Ecclesia illo tempore et pro hac missa assignatæ, optime conveniunt. Guyetus tamen (2) tenet, completo ternario numero per commemorationes speciales, nullam præterea aliam a rubricis assignari; adeoque liberum esse sacerdoti, quas voluerit addere, relictis illis, quæ alioquin secundo et tertio loco dici debuissent : quia sicut penitus omitti possunt, sic et possunt aliæ pro libito assumi.

81. An numerus orationum in simplicibus, feriis, votivis et de *Requiem* semper debet esse impar?

R. In simplicibus, feriis et votivis necessario impar esse non debet, si commemorationes speciales aut imperatæ exigant numerum æqualem; sed celebrans potest, non tamen tenetur superaddere aliquam, ut numerus impar fiat (3). In missis autem quotidianis pro defunctis *curandum* est, ut orationes *sint numero impares* (4) : et similiter in simplicibus, feriis et votivis, si præter orationes præceptas, aliæ ad libitum superaddantur, curandum est, ut sint numero impares, quod patet ex rub. hoc tit. IX, n. 12, ubi numerus impar præscribitur,

82. Quare una, tres, quinque aut septem orationes præscribuntur?

R. Per numerum imparem, qui in æquas partes secari non potest, exprimitur unitas et conjunctio, quam Ecclesia vehementer desiderat (5). Una autem dicitur 1° ob sacramentum unitatis, 2° ob singulare mysterium aut sanctorum meritum, 3° ut fideles ad plura non distracti, majori attentione et devotione afficiantur erga mysterium aut sanctum, cujus festum agitur (6). Tres dicuntur in honorem ss. Trinitatis, in

(1) P. 1, tit. 9, n. 12.

(2) Lib. 4, c. 21, q. 24.

(3) S. R. C. 2 Dec. 1684, n. 2924-3073, 9; 12 Dec. 1879, *Valentinen*, II.

(4) S. R. C. 2 Sept. 1741, n. 3970-4119, 4.

(5) Bened. XIV, de sac. missæ sect. 1, n. 110.

(6) Vid. Quarti p. 1, tit. 1, expl. lit. et myst.

memoriam Christi, qui ter oravit in horto et tertia die resurrexit, ad imitationem Angelorum, qui Deum laudantes, ter repetunt *Sanctus*. Quinque dicuntur in venerationem quinque Christi vulnerum; et septem ob septiformem gratiam Spiritus Sancti, septem petitiones orationis Dominicæ, etc. (1). Ecclesia igitur illum numerum toties in sacra Scriptura consecratum sine ulla superstitionis suspitione rite assumpsit. Qua ratione orationes communes hoc vel illo tempore dicantur, vid. apud Quarti (2).

DE ORATIONIBUS AD LIBITUM ET A CUNCTIS, AC NOMINIBUS
ET COGNOMINIBUS SANCTORUM.

83. Oratio ad libitum duplex est : 1° quæ tertio loco in missa dicenda præscribitur ab octava pentecostes usque ad adventum, et a purificatione usque ad quadragesimam : et dicitur ad libitum, non quia pro libito omitti potest, nam de præcepto tertio loco dicenda est; sed quatenus pro devotione sacerdotis una aut altera ex missali eligi potest. 2° Oratio seu orationes ad libitum sunt, quæ in simplicibus, feriis, missis votivis et de *Requiem* ultra tres de præcepto pro libito celebrantis addi vel omitti possunt.

Notanda sunt circa utramque simul, 1° quod semper e missali eligenda sit, nisi oratio a sancta Sede approbata, in missali nondum apposita sit; 2° quod eligi valeat non tantum ex orationibus, quæ in fine missalis ad libitum assignantur, sed dici possit de omni necessitate, sancto aut mysterio, de quo licet legere missam votivam, non autem de eo, de quo votiva non permittitur, ut de dominicis, feriis, beatis, etc. (3); 3° quod dici nequeat de eodem mysterio aut sancto, cujus oratio jam est recitata, ut dictum est n. 70, annot. 5; 4° quod

(1) Micrologus cap. 4

(2) P. 1, tit. 9, n. 2-9.

(3) S. R. C. 2 Sept. 1741, n. 3970-4119, 6; 4 Mart. 1866, n. 5358, 1.

voces *annua, hodie* omitti, et *natalitia, festivitas, solemnitas* in *commemoratio* seu *memoria* mutari debeant; 5° quod valde conveniat oratio pro ipso sacerdote, non tamen in missa conventuali et principali aut coram praelato aut principe præ reverentia ipsis debita; quo casu magis decet oratio illis propria vel saltem communis habita ratione temporum et necessitatum.

2° Notanda insuper sunt circa orationem ad libitum tertio loco dicendam, 1° quod de præcepto semper dici et numquam omitti debeat, nisi commemoratio specialis occurrat; 2° quod pro illa substitui nequeat oratio imperata, aut de venerabili exposito ss. Sacramento, neque pro defunctis, nisi forte in hoc ultimo casu quarta oratio, v. g. imperata, addatur, ita ut illa pro defunctis penultimo loco ponatur.

3° Notanda etiam sunt circa orationes ad libitum, quæ in feriis, simplicibus, votivis et de *Requiem* ultra tres de præcepto adduntur, 1° quod ultimo loco post orationes de præcepto dicendæ sint; 2° quod curandum sit, ut numerus sit impar; 3° quod vitanda sit nimia prolixitas, quæ adstantibus tædium parit, quocirca numerum septenarium non excedant, ut Rubricæ *hoc tit. IX, n. 12*, indicare videntur; 4° quod in iis dignitas et ordo missalis servari debeant, ut dictum est n. 71.

84. Quænam notanda sunt circa orationem *A cunctis*?

R. 1° Ad litteram *N* exprimendum est nomen sancti titularis seu patroni ecclesiæ, in qua celebratur; non autem patroni loci, qui simul non est patronus ecclesiæ, nisi in casu quarto infra afferendo, neque ecclesiæ celebrantis, neque patroni ordinis (1). Adeoque convenit, ut in omnibus sacristiis tabula appendatur, in qua magno caractere nomen patroni sit inscriptum.

2° Si fuerint plures alicujus ecclesiæ patroni æque principales, omnes nominandi sunt, secus solus principalior.

3° Quod si de s. patrono celebrata sit missa, vel sit ex

(1) S. R. C. 22 Jan. 1678, n. 2707-2856, 8; 26 Jan. 1793, n. 4299-4448, 15; 12 Nov. 1831, n. 4520-4669, 31; 16 Ap. 1853, n. 5183, 19.

illis, qui in dicta oratione exprimuntur, omittenda est ejus nova nominatio; et vel nullus ad litteram *N* est exprimendus, vel loco orationis *A cunctis* legenda est oratio *ad poscenda suffragia*, quæ est prima inter orationes ad libitum, vel loco patroni ecclesiæ nominandus est patronus loci ut in sequenti casu (1).

4° Si celebretur in ecclesia dedicata alicui mysterio vel in oratorio, quod patronum non habet, patronus civitatis vel loci nominandus est (2), si consuetudo adsit faciendi ejus commemorationem in officio; et secus omittenda sunt verba *ac Beato* (3).

5° Nomen s. Joseph in oratione *A cunctis*, ubique locorum adjiciendum semper est post invocationem B. M. V. et ante quoscumque alios patronos, exceptis angelis et s. Joanne Baptista, per verba *cum beato Joseph* (4). Si missa votiva celebretur de s. Joseph, et oratio *A cunctis* dicenda occurrat, in hoc casu nomen s. Joseph in oratione *A cunctis* omittitur (5).

Similiter in missa pro sponso et sponsa celebretur in festo sive officio B. M. V. tempore, quo dicitur oratio *A cunctis*; in hac omittenda est mentio B. M. V. et oratio recitanda: *intercedente Beato Joseph cum*.

6° In oratione *A cunctis* idem servari debet ordo, ac in litanis majoribus (6). Adeoque nomina ss. angelorum et s. Joannis Bapt. præponenda sunt s. Joseph et apostolis; et oratio recitanda est hoc modo: *Intercedente B..... Maria, cum beatis angelis, vel cum B. Michaele, Gabriele, etc., cum B. Joanne Baptista, beato Joseph, atque beatis apostolis Petro et Paulo et omnibus sanctis*. Et proinde si s. angelis, Joanni Baptistæ aut s. Joseph alius sanctus tan-

(1) S. R. C. 15 Maji 1819, n. 4410-4560, 3; 12 Nov. 1831, 31, n. cit.

(2) S. R. C. 12 Sept. 1840, n. 4750-4897, 2.

(3) S. R. C. 15 Feb. 1873, n. 5532.

(4) Litt. Apost. 7 Jul. 1871, n. 5487; 22 Ap. 1871, n. 5484, III.

(5) S. R. C. 1 Junii 1876, n. 5664, III.

(6) S. R. C. 11 Maji 1743, n. 3994-4143, 4.

quam patronus æque principalis adjungatur, illorum nominatio modo prædicto fit ante apostolos, hujus autem more solito post apostolos.

85. An in orationibus cognomina et patria sanctorum sunt exprimenda?

R. Negative, sed omnino expungenda sunt, ubi habentur (1). Qualia plura in quibusdam missalibus et breviariis erronee imprimuntur, uti Petrus Nolascus, Joannes de Matha, Franciscus de Paula, Raymundus nonnatus, Franciscus de Borgia, Canutus Danorum rex, Margarita Scotiæ, Philippus Benitius, Pius Quintus, etc. Item in oratione s. Joannis Gualberti omitti debet *Gualberti* (2). Excipiuntur tamen orationes s. Joannis Chrysostomi et s. Petri Chrysologi, in quibus nomina *Chrysostomi* et *Chrysologi* expungenda non sunt (3); item oratio s. Petri Cœlestini, in qua addi potest *Cœlestinum* (4).

DE CONCLUSIONE ORATIONUM.

86. Quomodo orationes in missa communiter concluduntur?

R. Si oratio dirigatur ad Patrem (quod semper fit, dum simpliciter nominatur Deus, Dominus, etc.) et nulla Filii fiat mentio, concluditur : *Per Dominum nostrum J. C. Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti, Deus, per omnia* etc. Si autem fiat mentio Filii in principio aut medio orationis sub nomine Filii, Salvatoris, Christi, Verbi, Unigeniti, Dei, cum addito Genitricis Mariæ, aut sub quocumque alio nomine expressivo secundæ ss. Trinitatis personæ, etiam quoad sensum tantum, concluditur : *Per*

(1) S. R. C. 23 Jun. 1736, n. 3895-4044, 2.

(2) S. R. C. 23 Maji 1835, n. 4597-4746, 3; 29 Mart. 1851, n. 5157, 5.

(3) Dec. gen. 5 Mart. 1825, n. 4460-4610.

(4) S. R. C. 7 Dec. 1844, n. 4839-4985, 9; Vid. Gardellini ad dec. n. 4460-4610.

eundem Dominum nostrum etc. (1). Et si in fine fiat mentio Filii etiam quoad sensum tantum sub nomine *Ejus* aut aliter, concluditur : *Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti, Deus, per omnia* etc. Pro his autem duobus casibus non sufficit, ut fiat mentio Filii in una ex præcedentibus orationibus, si plures sub una conclusione terminentur; sed requiritur, ut ejus mentio fiat in ultima oratione, quæ concluditur (2).

2º Si oratio dirigatur ad Filium, concluditur : *Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitate Spiritus Sancti, Deus, per omnia.*

3º Si in oratione fiat mentio Spiritus Sancti, in conclusione dicitur : *In unitate ejusdem Spiritus Sancti.* Ad hoc autem requiritur 1º ut ejus mentio fiat in ipsa oratione quæ concluditur : si enim in una ex præcedentibus orationibus, quæ sub una conclusione terminantur, mentio Spiritus Sancti habeatur, non autem in ultima, conclusio fit more solito : *In unitate Spiritus Sancti, sine addito ejusdem* (3). Requiritur 2º ut mentio illa directe significet Spiritum Sanctum, ut patet ex decretis S. R. C. (4), in quibus declaratur, quod nomen *Spiritus* in orationibus s. Juliani 28 Jan., s. Fidelis 24 Ap., s. Bernardini 20 Maji, s. Camilli 18 Julii. s. Hieronymi Æmiliani 20 Jul., s. Joannæ Francisæ 21 Aug., in postcommunionibus s. Joannis Nepomuceni 16 Maji et s. Januarii, item in orationibus octavæ passionis Domini et feriæ quartæ post dominicam secundam quadragesimæ in vespere, revera non indicet Spiritum Sanctum, ideoque more solito sint concludendæ sine addito *ejusdem*. Sic etiam vox *ejusdem* in missalis typica editione omissa est in postcommunione feriæ sextæ post feriam quartam cinerum. in secunda oratione quæ in benedictione fontis ante præfationem dicitur, in oratione missæ in sabbato sancto, in postcommunione dominicæ

(1) S. R. C. 11 Mart. 1820, n. 4416-4566, 5.

(2) S. R. C. 23 Maji 1835, n. 4598-4747.

(3) S. R. C. 15 Sept. 1736, n. 3906-4055, 6.

(4) 12 Nov. 1831, n. 4520-4669, 49; 7 Dec. 1844, n. 4839-4985, 9.

paschatis, in postcommunione s. Joannæ Franciscæ de Chantal, in oratione pro prælatis et congregationibus eis commissis, et in postcommunione pro concordia in congregatione servanda.

87. Quomodo orationes extra missam et horas canonicas sunt concludendæ?

R. Brevi conclusione (1), nisi aliter in missali, breviario, rituali, aut peculiari aliqua lege sit dispositum (2). Conclusio brevis, si oratio dirigatur ad Patrem, est: *Per Christum Dominum nostrum, amen*; si fiat mentio Filii: *Per eundem Ch. Dom. nostrum*; et si dirigatur ad Filium: *Qui vivis et regnas per omnia sæcula sæculorum* vel *Qui vivis et regnas in sæcula sæculorum*. Hæc conclusio juxta rubricas concordare debet cum ultima oratione, quæ concluditur.

88. Notandum orationes communiter dirigi ad Patrem, quia Christus Dominus Matth. VI sic nos orare docuit: *Pater noster, qui es in cœlis*; paucas tamen ad Filium, et nullas ad Spiritum Sanctum (3).

Titulus X.

DE EPISTOLA, GRADUALI, ALLELUJA, ET TRACTU, AC DE EVANGELIO.

Rub. 1. *Post ultimam Orationem dicitur Epistola: qua finita a Ministris respondetur Deo gratias. Et similiter quando leguntur plures Lectiones, post singulas dicitur, Deo gratias, præterquam in fine quintæ Lectionis Danielis in Sabbatis Quatuor Temporum, et in fine Lectionum Feriæ sectæ in Parasceve, et Sabbati Sancti.*

(1) S. R. C. 20 Dec. 1864, n. 5340, 2; 8 Ap. 1865, n. 5346.

(2) Gardellini instr. Clem. § 24, n. 23 et seq.

(3) Vid. Bened. XIV, de sac. m. sect. 1, n. 112; Bona rer. lit. 1. 2, c. 5 ad 5, Quarti p. 1, tit. 9, n. 17.

2. *Post Epistolam dicitur Graduale, quod semper dicitur præterquam Tempore Paschali, cujus loco tunc dicuntur duo versus, ut habetur in Rubrica in Sabbato in Albis.*

3. *Post Graduale dicuntur duo Alleluja, deinde Versus, et post Versum unum Alleluja. Tempore Paschali quando non dicitur Graduale, dicitur aliud Alleluja post secundum Versum: et quando dicitur Sequentia, non dicitur post ultimum Versum sed post Sequentiam.*

4. *A Septuagesima usque ad Sabbatum Sanctum non dicitur Alleluja, neque dicitur in Missis de Feria in Adventu, Quatuor Temporibus, et Vigiliis quæ jejuntur, exceptis Vigilia Nativ. Domini, si venerit in Dominica, et Vig. Paschæ et Pentecostes, ac Quatuor Temporibus Pentecostes. Nec dicitur in Festo ss. Innocentium, nisi venerit in Dominica.*

5. *A Septuagesima usque ad Pascha ejus loco dicitur Tractus: qui Tractus prædicto tempore in aliquibus Feriis non dicitur, ut suis locis ponitur, nec dicitur in Feriis a Septuagesima usque ad Quadragesimam, quando repetitur Missa Dominicæ.*

6. *Dicto Graduali, seu Alleluja, seu Tractu, dicitur Evangelium. Et in principio Evangelii dicitur Dominus Vobiscum. R. Et cum spiritu tuo. Deinde Sequentia sancti Evangelii secundum N. R. Gloria tibi Domine. In fine Evangelii a Ministro respondetur Laus tibi Christe, quod etiam dicitur in fine illius partis Passionis, quæ legitur in tono Evangelii, præterquam in Parasceve. Postea, si dicendum est, dicitur Credo.*

89. Annotatur: 1º ad n. 4 dicitur: *A septuagesima usque ad sabbatum sanctum non dicitur Alleluja, scilicet in missis festivis, votivis et de tempore; sed licet non dicatur in missis de feria in adventu, dicitur tamen in dominicis, in festivis et votivis eodem tempore.*